

Nr 688

Av herr Sundin, i anledning av sprängningen av den ryska superatombomben.

(Lika lydande med motion nr 821 i Andra kammaren)

Sprängningen av den ryska superatombomben i går har framkallat ett läge, som kräver omedelbara åtgärder. Händelsen har väckt besvikelse och oro hos alla folk, särskilt naturligtvis hos dem som ligger geografiskt nära detonationsplatsen. Fortsatta kärnvapenprov med vätebomber av kanske ännu större styrka medför uppenbara risker för människornas hälsa. Man måste vidare förutsätta, att även andra stormakter kan föranledas att återuppta kärnvapenproven. En sådan utveckling utgör ett allvarligt hot mot världsfreden. Alla möjliga åtgärder måste därför vidtas till förhindrande av fortsatta kärnvapenprov. Det synes oss nödvändigt, att den svenska riksdagen omedelbart upptar till diskussion de åtgärder, som från vårt lands sida bör vidtas.

Frågan om en vädjan till Sovjetunionen att inställa kärnvapenproven behandlas för närvarande av Förenta Nationernas generalförsamling. Det är enligt vår mening av största vikt, att FN å världsoinionens vägnar ger uttryck åt folkens motstånd mot fortsatta kärnvapenprov. Men det är enligt vår mening också angeläget, att vårt land på vanlig diplomatisk väg vädjar till Sovjetunionen att inställa kärnvapenproven. Det synes oss angeläget, att bakom denna framställning ställes ett uttalande av riksdagen såsom uttryck för den svenska opinionen. Så har skett i Norge genom beslut av det norska stortinget.

Inrikesministern har fått extraordinära fullmakter att vidtaga erforderliga åtgärder för den allmänna säkerheten i fall av hälsofarlig utspridning av radioaktivt nedfall. Till sitt förfogande har inrikesministern en expertkommission, som överväger erforderliga åtgärder mot strålningsfaran. De åtgärder som kan finnas nödvändiga betyder i många fall långtgående ingrepp mot den enskilde individen. Sålunda kan evakuering från stora områden bli nödvändig, vidare utgångsförbud och vissa ålägganden för den civila befolkningen.

Det kan naturligtvis råda endast en mening om dessa åtgärder i det läge, då de befinner nödvändiga. Även om vi hoppas att kärnvapenproven skall inställas, är det dock nödvändigt att beredskapen på området omedelbart stärkes. Då det här är fråga om politiska beslut, synes det oss angeläget, att besluten får så säker politisk förankring som möjligt. Det är därför

enligt vår mening nödvändigt, att vid sidan av expertkommissionen tillsättes en parlamentarisk kommitté för övervägande av de politiska åtgärder, som kan bli erforderliga till skydd för den allmänna säkerheten vid hälsofarlig utspridning av radioaktivt nedfall. I denna parlamentariska kommitté bör ledande representanter för de fyra demokratiska partierna ingå, och arbetet i densamma bör under inrikesministerns ledning föras i nära samverkan med expertkommissionen.

Den situation, som uppstått genom sprängningen av den ryska vätebomben och de risker som denna medfört för vårt folk, synes oss vara en händelse, som enligt RO § 55 föranleder omedelbart initiativ från riksdagens sida. Det synes oss angeläget, att riksdagen skyndsamt behandlar dessa frågor. Frågornas vikt motiverar att ett särskilt utskott tillsättes för deras behandling.

Med stöd av vad ovan anförts och med hänvisning till RO § 55 får jag hemställa,

att riksdagen skyndsamt i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära

a) att Kungl. Maj:t omedelbart hos Sovjetunionen måtte framföra det svenska folkets vädjan om inställande av kärnvapenproven;

b) att Kungl. Maj:t omedelbart måtte tillsätta en parlamentarisk kommitté för övervägande av de politiska åtgärder, som kan bli erforderliga till skydd för den allmänna säkerheten vid hälsofarlig utspridning av radioaktivt nedfall, i enlighet med vad ovan anförts.

Stockholm den 24 oktober 1961

Sven E. Sundin
